

θικών, διανοητικών και υλικών, τάξ έποιας έπεδαψιλένσατε, διδίκει τῶν ἀδέκων, κατ' ἀδελφῶν φονέων, πλαστογράφων, κλεπτῶν, βιαστῶν και ἀπαγωγέων....

★

Και ἔχθισαν λοιπὸν τόσοι ἔντιμοι πτωχοὶ νὰ τοὺς ἐλεήσετε, τόσαι ἀθλιώτερες ἀναξιοπαθοῦσαι νὰ τὰς ἀνακουφίσετε, τόσαι ἀρεταῖ νὰ τὰς ὑποστηρίξετε, τόσαι καλαὶ πράξεις λησμονημέναι νὰ τὰς ἀνταμείψετε; «Ω, ναὶ...» Υπὲρ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ ζητεῖ σῆμερον ἡ κοινωνία νὰ ἐργασθῶσ τὰ ἐκλεκτά τῆς μέλην και ὅταν παρέλθῃ καὶ δὲς και ἡ τοικύτη ἐνέργεια καταλήξῃ εἰς εὔνοιαν ἀποτελέσματα, τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, εἰμπορεῖ νὰ ἐπιτραπῇ χωρὶς πολλὴν βλάβην και ἀδικίαν, και ἡ ἐπιείκεια πρὸς ἐκείνους οἱ ὄποιοι ἐπὶ τέλους ἀξιανὰν ἐπράξαν ἀπολαμβάνουσι.

Αὐτὸς εἶνε τὸ συμβιβαστικὸν μαξ συμπέρασμα, τὸ ὄποιον ἐδύσκολεύθησαν ἵσως νὰ συναγάγωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἐν μέσῳ δύο ἀντιθέτων γνωμῶν, τὰς ὁρποῖας μετὰ τῆς αὐτῆς διαβέσσεως ὑπεστηρίξαμεν. Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς «ἀγνῆς και ἀληθοῦς φίλαγθρωπίας» δὲν ἔξηγντλήθη και πιστεύωντας διοθῇ ἀφορμὴν ἐπανέλθωμεν.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

γιγνομένων ἢ ἐμφωλευουσῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ. Η ποίησις εἶνε ἡ ἀνταπόδοσις, εἶνε ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ὑπάρχειας μας». Τῷ δόντι δὲ τὰ δράματα τοῦ «Ιθσεν», τὰ νεώτερα πρὸ πάντων, πρέπει νὰ τ' ἀκούῃ τις ὡς στόνους ἀπολυτρώσεως. Δὲν εἶνε φιλολογικὰ πράγματα, ὅγι. Παρ' οὐδὲνι συγγραφεῖ εύρισκει τις ἐνσεσαρκωμένην την ἀρχήν, ὅτι πᾶν τὸ γραφόμενον εἶνε πρᾶξις και δέον νὰ κρίνεται ὡς τοικύτη. Τὸ δημιουργικόν ἐν τῇ ἰδιοφυΐᾳ τοῦ «Ιθσεν» εἶνε πρὸ πάντων ἡθικὴ ἐνέργεια. Τὰ δράματα του εἶνε πρᾶξεις μετεννεγμέναι εἰς λέξεις — Δὲν εἶνε μέγας ποιητής, εἰμὶ διότι εἶνε μέγας ἀνήρ.

Αξιοσημείωτος εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῆς τοῦ «Ιθσεν» δημιουργικότητος ἐν παραβολῇ πρὸς τὴν τοῦ ἑτέρου τῶν Νορβηγῶν ποιητῶν κορυφάσιον. Ο Βγιόργον, κατὰ τέσσαρα ἔτη νεώτερος τοῦ «Ιθσεν», ἐγένετο πολὺ πρὸ τούτου και εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς περιβλεπτος ἐν τῇ πατρίδι του. Τὸ πρώτον δημοσιευθὲν αὐτοῦ διήγημα, ἡ Συννόβη ἀπὸ τὸν «Ηλιόλοφον» (Synnove Solbaken), ἐνέχει τοσούτῳ ἀκραιφνῆ γνῶσιν τοῦ βίου, ὅποιον διάγουσιν αὐτὸν οἱ ἀγροτικοὶ τῆς Νορβηγίας πληθυσμοί, αἱ δὲ ποιητικαι και ἡθιγραφικαι τοῦ διηγήματος εἰκόνες μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἐπισπῶνται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν, ὥστε αὐτὸς μόνον ἡρκεσε ν' ἀναδείξῃ μέγαν τὸν συγγραφέα ἀμα τῇ πρώτῃ ἐμφανίσει του. «Ολας διόλου τούναντίον ὡς πρὸς τὸν «Ιθσεν», ὃν ἐγνωρίσαμεν ἡδη ψευδωνύμως ἐκδόντα τὸ πρώτον του ἔργον.

Μολαταῦτα ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Βγιόργον σύνηρξε μόνον παροδική: «Ενωρις και τοῦτ' αὐτὸς προώρως εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ὁ ποιητὴς οὐτος ἐξηγντλήθη ἡδη σὺν τῇ ἐκδόσει τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων. Πρό τινων ἐτῶν τὸ κοινωνικὸν αὐτοῦ δράμα «Η Χρεωκοπία» ἐπανηγύρισε θριαμβευτικὴν παρέλασιν ἐπὶ τῶν σκηνῶν ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Και ὅμως φιλολογικῶς ὁ Βγιόργον δὲν ἐκέρδησε διὰ τοῦ ἔργου τούτου τίποτε, τὸ ὅποιον νὰ μὴ κατείχεν ἡδη. «Οτε ἐξέδιδε τὰ πρῶτά του ποιήματα, ἡ ποιητικὴ αὐτοῦ ἀνάπτυξις εἰχε φάσαι εἰς τὸ ἔσχατον αὐτῆς τέρμα, οὐδὲν δὲ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ ἔργων ὑπερτερεῖ ἐκεῖνα κατὰ τὴν ὥλην ἡ κατὰ τὸ εἰδός. «Αλλως τε ὁ Βγιόργον εἶνε διηγηματογράφος και λυρικὸς μᾶλλον ποιητὴς ἡ δραματικός.

Τούναντίον ή δραματικὴ πρὸ πάντων μεγαλοφυία τοῦ «Ιθσεν» ἀνεπτύχθη βαθυτάδὸν και κατ' ὀλίγον, ὡς ἀληθῆς μεγαλοφυία. «Ως ἐκ τούτου και ἡ ἀξία τῶν ἔργων αὐτοῦ προέβη αὐξανομένη μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ των. Εν τῷ ιστορικῷ δράματι τὴνι ὑψίστην αὐτῆς περιωπήν ἀντιπροσωπεύουσιν «Ο ἀνταγωνισταῖ περὶ τῆς Βασιλείας», (Kongssæmnerne) δράμα, ἐν φ τὸ πρῶτον ὁ ποιητὴς ἀνεπτύξει ἀπασαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν. Εν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀντιθέσας ὁ «Ιθσεν» τὸν ἐπὶ τοῦ δι-

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΓΡΑΦΕΙΩ ΤΗΣ

καίου αὐτοῦ στηριζόμενον βασιλέα Χάκον, διστις δυνάμει τῆς «βασιλικῆς ιδέας» νὰ συναγάγῃ τὸ νορθηγικὸν ἔθνος εἰς ἐν, ἐμμένει ἀμετάτρεπτος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πορείᾳ — τοῦτον, λέγω, ἀντιθέσας εἰς τὸν πάντοτε πρὸς ἑαυτὸν δυσπιστοῦντα δοῦκα Σκούλεν, διέγραψε δύο μεθ' ὑψίστης ψυχολογικῆς λεπτότητος ἐπεξειργασμένας εἰκόνας, αἱ ὅποιαι, διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλας ἀντιθέσεώς τῶν, ἀκαταμάχητον ἐμποιοῦσσι ποιητικὸν. Θελγητρὸν. Άλλα καὶ τὰ δευτερεύοντα τοῦ δράματος πρόσωπα, προσφύνως διαχειραμμένα, συνεισφέρουσι τὸ καθ' ἑαυτὰ πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς πρὸ ἡμῶν ἔξελισσομένης μεγαλοπρεποῦς εἰκόνος.

«Ηδη ὅμως πρὸν ἡ δημοσιεύση τὸ δράμα τοῦτο εἶχεν εἰσέλθει ὁ "Ιθσεν διὰ τῆς «Κωμῳδίας τοῦ "Ἐρωτος» εἰς νέαν χώραν, τὴν τοῦ φιλοσοφοῦντος σατυρικοῦ δράματος, ἐν ᾧ ἡ μεγαλοφύΐα του φαίνεται τὰ μάλιστα ἡδέως διατρίβουσα, καὶ ἐν ᾧ μετὸ δηκτικῶν σκωμμάτων, συγγρόνως ὅμως μετὰ τῆς βαθυτάτης σπουδαιότητος ἐλέγχει τὰ

κοινωνικὰ ζητήματα τοῦ ἐνεστώτος. Τὴν κεντρικὴν ιδέαν τοῦ δράματος τούτου ἀποτελεῖ ὁ θεσμὸς τοῦ συνοικεσίου ἀπὸ τοῦ ὅποιου, καθὼς συνάπτεται σήμερον, ἐλλείπει: ἡ ἐλευθερία, ὁ ἔρως καὶ ἡ εύτυχία. Ἀμειλικτως δὲ καυτηριάζει ὁ "Ιθσεν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτοῦ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ὑποχρεωτικὴν προσποίησιν ἀγαθῶν ἄλλως ἀνθρώπων, οὕτινες, ὑποκύψατες ἀπαξὲ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ κατ' ἔθνος γάμου, ὑποκρίνονται κατόπιν εὔτυχίαν, ἢν ἀπέβαλον ἥδη καθ' ἓν στιγμὴν ἐπώλουν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν εἰς τὸ συμφέρον.

«Ψεύδονται καθ' ἑαυτῶν καὶ ψεύδονται πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους: τὸ δὲ ψεῦδος αὐτῶν περιφέρεται ἀνὰ τὰς ὁδούς, γωρίς τις νὰ τὸ μέμφεται. Εἴνε ναυαγοί, καὶ ὅμως φαίνονται πρὸς ἑαυτοὺς ὡς Κροῖσοι ἐν τῇ εὐτυχίᾳ. Εξώρισκαν ἑαυτοὺς τοῦ Παραδείσου — εἴνιοι θησαν μέχρι τῶν ὅτων ἐντὸς τοῦ θειαρχίου τῆς Κολάσεως, καὶ ὅμως ἔκαστος ἀσμένως αὐτοκαλεῖται ἵππότης τῆς Ἐδέμ καὶ δὲν ἀφίνει τὸ μειδίαμά του ἀπὸ τὰ γεῖλη.

Ο ΓΕΡΩΝ ΜΟΥΣΙΚΟΣ

Προβάλλει οὖμας ἐπερχόμενος ὁ Βεελζεβούλ, μὲ κέρατα, μὲ ἵππειον πόδα, γλευαστικῶς ὄρυσμενος; Τότε καθεὶς ὥθει τὸν πλησίον διὰ τοῦ ἀγκώνος: "Ε, σύ! Ἀποκαλύψου! Διάτι, βλέπεις ἐκεῖ; "Ἐρχεται ὁ Κύριος".

Εἰς τὸ εἰδός τοῦτο ἀνήκουσιν ἐκ τῶν προγενεστέρων καὶ τὰ δύο σπουδαιότατα αὐτοῦ ἔργα: «Brand» καὶ «Per Gynt», ἔξογα τόσον διὰ τὴν ἀριστοτεχνικὴν τοῦ εἰδούς χρῆσιν. Ἀμφότερα ταῦτα εἴνε γεγραμμένα εἰς ἔξαιρέτους ἀρμονικοὺς καὶ γαρακτηριστικούς στίχους. Τούναντίον πεζά είνε: «Ο Σύνδεσμος τῶν Νεανιῶν» καὶ «Τὰ στηρίγματα τῆς Κοινωνίας». Διὰ τῶν ἔργων τούτων ὁ ποιητὴς τρέπεται ἐναντίον τῶν συγχρόνων καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ κακῶς κειμένων, καταστηλιτεύων πανταχοῦ ἔνθισκει τὴν κενότητα καὶ τὸ φεῦδος μετ' ἀγανακτήσεως, αἱ ἴσχυραι τῆς ὀποίας ἐκρήξεις, γωρίς νὰ στεροῦνται ποτε τοῦ καμικοῦ ἦθους, βλάπτουσιν ἐνίστε τὴν καθαρῶς ποιητικὴν ἐντύπωσιν.

Ο "Ιθσεν τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ στάδιον τὸ ἐνεκάνισε διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ κατ' ἴδεν καλοῦ ἐν τῇ τέχνῃ. Προϊόντος οὖμας τοῦ χρόνου συνεδέθη τόσον στενῶς πρὸς τὴν πραγματικότητα, ὅτε τὰ νεώτερά του ἔργα ἀντιπροσωπεύουσιν ἀποκλειστικῶς μόνον τὴν κατὰ φύσιν ἀλήθειαν. Καταπλήττει ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ τὸ ἀπλοῦν καὶ ὄμοιάληθες καὶ φυσικὸν πάντων τῶν στοιχείων. Οἱ ἡρωές του εἴνε συνήθως ἱερεῖς, ἐπαργιακοὶ σύμβουλοι, γυναῖκες οἰκονόμοι, γωρικοὶ καὶ ἀγρόται, περιωρισμένον διάγοντες βίοιν καὶ λαλοῦντες ἔκαστος τὴν γλώσσαν τῆς εἰς ἣν ἀνήκει τάξεως, γωρίς νὰ σκοτίζεται πολὺ περὶ τοῦ δημοσίου. Φαίνονται μάλιστα ὅτι λησμονοῦσι τὴν παρουσίαν τῶν θεατῶν καὶ δὲν σκέπτονται νὰ κατασκευάσουν λέξεις, δι' ὧν νὰ τοὺς θαυμάσουν ἢ νὰ τοὺς κινήσουν εἰς γέλωτα. Απὸ τῶν σκηνῶν τοῦ Νορβηγοῦ δραματογράφου ἐλλείπει πᾶν τὸ ἐπιπλαστὸν καὶ ἐψυχυμένην πραγματικότηταν. Ή ἔξοχωτέρα κατὰ τὸ πάθος δραματικὴ πρᾶξις συνεξελίσσεται πρὸ τῶν ὀρθαλγῶν σας οἰονεὶ συνυφασμένη μετὰ τῶν στερεοτύπων βιωτικῶν μικρολογημάτων. "Οση δῆποτε καὶ ἂν εἴνε ἡ ἔξι αὐτῆς συγκίνησις ἢ τὸ ἐνδικρέον, ἡ πορεία τῆς οὐδόλως ἐμποδίζει τὰ δρῶντα πρόσωπα νὰ πίσσῃ τὸ τέλον, ἢ νὰ καθίσωσιν εἰς δεῖπνον ἐπιστάσης τῆς τεταγμένης ὥρας.

Ἐν τῷ «Οἶκῳ τῆς Κούκλας» νεαρὰ μήτηρ ἡ Νφροξ εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον φρετωμένη μὲ φουνίδια, ἀροῦ εἴνε παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Μετ' ὀλίγον τὴν βλέπετε νὰ παιζῃ μὲ τὰ τέκνα της, νὰ κρύπτεται ὑπὸ τὴν τράπεζαν, νὰ γελᾷ, νὰ τραχουδῇ, ὡς ἐὰν ἡτο ἀληθῆς μήτηρ, μόνη μετὰ τῶν τέκνων της ἐντὸς τοῦ κλειστοῦ οἴκου, οὐδόλως φροντίζουσα περὶ τῶν ἐκαποντάδων θεατῶν, οἱ ὄποιοι τὴν βλέπουν. Καὶ οὖμας ἡ τόσον

ἀνύποπτος καὶ χαριεστάτη αὕτη κορασίς μᾶλλον ἡ γυνὴ χωρεῖ πρὸς τραχικώτατον τέλος: Εἰς τὸν σύζυγόν της ἐπεδόθη ἐπιστολή, ἡ ὁποίᾳ μέλλει ν' ἀνοιχθῇ μετὰ τόσας ὥρας, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα εἴνε ἀναποφεύκτως καταστρεπτικόν. Ἐκίνησε πάντα λίθον νὰ τὸ ἀποτρέψῃ, πλὴν εἰς μάτην. Καὶ δὲν τῇ μένει λοιπὸν ἄλλο, εἰ μὴ ν' ἀποθάνη ἀμα τῇ παρελεύσει τῆς προθεσμίας. «Νὰ μὴ τὸν ἐπανίδῃ ποτὲ πλέον, τὸν σύζυγόν της, ποτέ, ποτέ, ποτέ! Καὶ τὰ παιδάκια της, νὰ μὴ τὰ ἐπανίδῃ ποτὲ πλέον, καὶ αὐτὰ ποτέ! "Αγ! αὐτὸ τὸ γιονόψυχο νερό, τὸ μαῦρο! "Ω, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα... αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δίγως βυθόν... "Αγ! εἴναι παρήρχετο μόνον!...»

'Αλλ ὅφελει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν χορὸν ἡ Νφροξ, νὰ χορεύσῃ μίαν ταραντέλλαν. Καὶ τὴν χορεύει μεθ' ὅπστης ἀπελπιστικῆς εὐθυμίας, ως ἀνθρωπος μέλλων ὄσονούπω ν' ἀποθάνῃ!... Παρατηρεῖ τὸ ώρολόγιόν της — εἴνε πέντε μετὰ μεσημέριαν. Μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἐπτὰ ὥραι ἀκόμη. "Επειτα, ἀκόμη εἰκοσιτέσσαρες μέχρι τοῦ προσεχοῦς μεσονυκτίου... «Εἰκοσιτέσσαρες καὶ ἐπτά! ἔγω τριάκοντα καὶ μίαν ὥραν νὰ ζήσω!»

'Ακριβῶς τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν καλεῖ ὁ σύζυγός της, οἵστις δὲν πρέπει νὰ ὑποπτευθῇ τίποτε.

«Μὰ τί γίνεται λοιπὸν τὸ κορυδαλλόν; — Νά το!» ἀπόσκορινεται ἐκείνη πίπτουσα εἰς τὰς ἀγκάλας του, σὴν μειδίαμα!...

Οὕτω κλείουσιν αἱ σκηναὶ τῶν δραμάτων τοῦ "Ιθσεν": "Η φρικίασις, ἡ ἀγωνία, ἡ κατάπληξις ἐν μέσῳ κοινῶν πραγμάτων — ἰδοὺ κυρίως ἡ ἐντύπωσις, ἣν παράγει τὸ θέατρόν του. Καὶ ἐν τούτῳ κεῖται ἡ ἀπαράξιλλος τοῦ Νορβηγοῦ πρωτότυπία.

"Ως πρὸς τὴν διασκευὴν τῶν σκηνῶν αὕτη οὐδέποτε παριστᾷ ἐπιβλητικὰς σκηνογραφίας. Κοινοὶ οἰκισμοὶ, ἐν αἷς λειτουργεῖ ἀπροσκόπτως ὁ φυσικὸς τῆς γάρας βίος, ἀληθῆ ἐστεφικὸν τῆς ζωγραφικῆς τῶν Κάτω Χωρῶν — ἰδοὺ αἱ σκηναὶ του. Ζωγραφῶν αὐτὸς ὁ, τι βλέπει κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Ματούς, ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰκόνας ἐφαρμόλους πρὸς τὰς τῶν παλαιῶν διδασκάλων τῆς Φλαμανδίας.

"Ο, τι ὅμως βλέπει ὁ Ιθσεν τὸ βλέπει πολὺ διαφόρως τῶν σημερινῶν δραματογράφων. Ως ἄλλος Σαικουσπήρος ἐτάζει τὴν ζωὴν ἀφ' ὑψηλῆς περιποτῆς καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔξελιξιν ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ φερέτρου, τοῦθι ὅπερ ἐπενδύει τὰ δράματά του μὲ πολὺν φιλοσοφικὸν γαρακτήρα. Οὐδεὶς διεισδύσεν εἰς τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν καρδίαν τῆς ἀνθρωπότητος τόσον βαθέως ἀπὸ πολλοῦ, ἀπὸ λίγων πολλοῦ χρόνου. Πόσον εἴνε βαρυτήματοι αἱ ἔξις λέξεις, καὶ σχεδὸν πάντοτε πικραί: «Ο συγγρωτισμὸς πρὸς τὴν μεγάλην σου ψυχὴν ἔξευγενιζει (λέγει τις ἐν τῷ Ρώσμερσγόλμ) καὶ κατὰ συνέπειαν φονεύει τὴν εὐτυ-

χίαν». — «Ο Πέτρος Μόντεσγαρδ, λέγει ἄλλος τις, δύναται πάν οὐτι βούλεται... Καὶ τοῦτο, διότι ὁ Πέτρος Μόντεσγαρδ οὐδέποτε βούλεται πλέον ἀπὸ οὐτι δύναται. Ο Πέτρος Μόντεσγαρδ εἶναι ικανὸς νὰ ζήσῃ ἀνευ τινὸς ἰδανικοῦ, καὶ ἐν τούτῳ κεῖται ὅλον τὸ μυστήριον τῆς νίκης, ἐν τούτῳ ὡς κολοφὼν τῆς σοφίας εἰς τὸν κόσμον τοῦτον!»

Τοιουτοτρόπως προάγει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ ὁ "Ιθσεν ἀποκαλύπτων διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ νέας ἀρχὰς τῆς περὶ τὰ ἀνθρώπινα φιλοσοφίας, ἐφαμίλλος τοῦ Σακίσπηρ ὡς πρὸς τοῦτο. Ἡ τελευταία λέξις τῆς φιλοσοφίας ταύτης εἴναι: Μὴ παύει δρῶν ἀπελευθερώσου τῶν προλήψεων ἀγωνίζου, καὶ πρὸ πάντων πρᾶττε συμφώνως πρὸς τὰς πεποιθήσεις σου. Δὲν ὑπάρχει ἀληθῶς θανάσιμον ἀμάρτημα εἰμὴ μόνον ἔν, τὸ ψεῦδος. Τὸ δὲ μάλιστα θανάσιμον ἀμάρτημα εἴναι τὸ ψεῦδος, ὅπερ ψεύδεται τις πρὸς αὐτὸν τὸν ἑκατόνταν του.

Καὶ ταῦτα κηρύττει ὁ ποιητὴς οὐχὶ ἐπαναστατῶν κατὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ήθικῆς, οὐδὲ συγχωρῶν εἰς τὰ πάθη την ἀξίωσιν τοῦ νὰ τεθῶσιν ὑπεράνω τῶν ἥθων καὶ τοῦ νόμου. Τούναντίον, ἀληθῆς πουριτανὸς ὁ "Ιθσεν δουλεύει ἡκιστα πάντων ἀνθρώπων εἰς τὴν σκριπήν ἥδυπάθειαν. Ἡ δὲ φιλοσοφία του δὲν ἀποτείνεται εἰμὴν πρὸς τὴν κρίσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν βούλησιν. «Ἐὰν πιστεύῃς, λέγει, πρᾶττε συμφώνως πρὸς τὴν πίστιν σου· καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ τέλους, μέχρι τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ θανάτου. "Οχι! σμως ἡμιτελῆ πίστιν· οὐχὶ τύπους παθητικῶς παραδείγμανους. Κατάστησον σεκατόνταν σύμφωνον πρὸς σὲ αὐτόν, καὶ ἔσο πρῶτον καὶ κυρίως πρόσωπον».

Διδασκαλία ἀτελῆς — ὅπως τὴν ὄνομάζει ὁ Δεζαρδὲν — ἀνδρῶδης σμως καὶ καλὴ διὰ νὰ τὴν ἐνωτισθῶσιν αἱ σύγχρονοι γενεαί, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα τυγχάνει ἀρκούντως ὑψηλὸν σῆμαρον, τῶν ὁποίων σμως αἱ πράξεις δὲν ὑψωθῆσαν ακόμη, ὡς ὕφειλον, μέχρι τῆς περιωπῆς τοῦ πνεύματος τούτου. "Αλλως τε ὁ "Ιθσεν τὸ ὄμολογει αὐτός, ὅτι καὶνα εἰσηγεῖται δαιμόνια: «Ο ἑδίκος μου ὁ Θεός, λέγει, εἶναι Θεός νέος, ἔχων μυελὸν ἐντὸς τῶν ὄστων του».

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ¹

Οι ἴδιωτικοι χοροί. — Ο Βασιλεὺς Γεώργιος. — Η Βασιλισσα "Ολγα. — Ο Βασιλικὸς χορός. — Ο ὑπασπιτὴς Χατζηπέτρος.

Η Αὔλη δίδει, κατὰ μέσον ὅρου, δύο ἡ τοεῖς χοροὺς κατ' ἔτος. Εύρισκει τις ἐκεῖ σχεδὸν τὰ ἴδια πρόσωπα, ὅσα καὶ εἰς τοὺς ἴδιωτικοὺς χορούς. Βλέπεις μόνον πλείονας ἀξιωματικούς. Οι πλου-

τοῦντες τραπεζίται ὑπερορῶσι συνήθως τὸν στρατόν, διότι εἴναι πτωχός, καὶ πολλαὶ κόραι δὲν τρέφουσι θαυμασμὸν πρὸς τὴν στολήν, εἰμὴ ἂν τὰ θυλάκια τοῦ ἀξιωματικοῦ εἴναι φουσκωμένα μὲ ἀρκετὰ τάλληρα. Άλλ' ὁ βασιλεὺς Γεώργιος φρονεῖ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ φέρειν ξέφος εἴναι ἡ πρώτη τοῦ κόσμου εὐγένεια.

Γουλλιέλμος, ὁ βασιλόπατις τῆς Δανίας, ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς τῶν 'Ελλήνων τῇ 6 Ιουνίου 1863, ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεώργιος Α', εἴχε τὴν εὐφυίαν πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἐπιτυχίαις, νὰ βασιλεύσῃ, ἀνευ πολλῶν δυσχερειῶν, ἐπὶ τέταρτον αἰῶνος καὶ πλέον. Εἴναι ἀνήρ νοήμων, μὲ ἀπλούς τρόπους, ἐπύρροτος, καὶ ὅστις εὐρε τὸ μέσον νὰ εἴναι συνταγματικώτερος καὶ αὐτῶν τῶν φίλων τῆς ιστοτος δημοκρατικῶν, ὃν διευθύνει εἰρηνικῶς τὰς τύχας. Θὰ ἥτο ίσως πολὺ νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀρέσκει καθ' ὅλα εἰς τοὺς ὑπηκόους του, οἵτινες εὐχαριστοῦνται δυσκολώτερον παρὰ ἡ πλέον ἰδιότροπος τῶν ώραίων γυναικῶν. Άλλα κατώρθωσε νὰ μὴ τους ἀπαρέση παραπολὺ καὶ τοῦτο εἴναι ἥδη ὅχι ὀλίγον.

"Αλλως οἱ "Ελληνες θὰ εἴχον ἀδίκον νὰ παραπονοῦνται. Ο βασιλεὺς οὗτος, χωρὶς νὰ κηρύξῃ ποτὲ πόλεμον, ἔλαβε καὶ διετήρησε πλείονα ἐδάφη ἢ πολλοὶ περιώνυμοι κατακτηταί. "Ηλθεν εἰς τὴν Ελλάδα ὑπὸ αἰσίους οἰωνούς· ἐπιβιβάζομενος εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ Πειραιῶς, ἔφερεν εἰς τὴν ἀποσκευήν του τὸ ἔγγραφον δι' οὗ ἡ μεγάλη Βρεττανία παρηγέτο πᾶν δικαίωμα ἐπὶ τῆς Επτανήσου ἀληθῶς ἡγεμονικὸν δῶρον. Κατά τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του, ἡ ἔκτασις τῆς Ελλάδος δὲν ὑπερέβαινε τὰ 47,500 τετραγωνικὰ γιλιόμετρα. Διὰ τῆς προσαρτήσεως τῶν Ιονίων νήσων, τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ διαχωρίσματος τῆς "Αρτης ἐν Ήπειρῷ, ἔχει νῦν ἔκτασιν 63,600 γιλιόμετρων. Η Ελλάς δὲν κατέχει πλέον τὴν τελευταίαν τάξιν μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Εἴναι μεγαλειπέρα τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Όλλανδίας ἡνωμένων. Εν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ ὁ αὕτιος παρομοίων εὐεργεσίῶν μονάρχης θα ἥτο δημοτικώτατος. Εν Ελλάδι ταῦτα ἀρκοῦσι μόνον διὰ νὰ εἴναι σεβαστός καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζεται. "Οταν ὁ βασιλεὺς Γεώργιος διέρχεται τὴν ὁδὸν τὸν καιρετῶς πάντες ἀνεξιρέτως.

"Ως σύμβολόν του ἔλαβεν, ὅταν κατήλθεν εἰς τὰς Αθήνας, μετὰ τῆς πρεσβείας τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἥτις μετέβη πρὸς ἀναζήτησιν του εἰς Κοπενάγην, τὸ ωραῖον τοῦτο ἀξιώματα: «Ισχύς μου ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ.» Ο λαὸς οὗτος, ὅστις ἐπὶ "Οθωνος τοσάκις ἤλλαξεν ὑπουργεία καὶ τοσάκις ἐπανέστη, ἐπὶ Γεωργίου ἤρκεσθη εἰς τινας ὄχλαγωγίας, καθ' ἃς ἐθραύσθησαν μόνον ὑπολοι. «Θέλω, θέλεγεν ὁ νεαρὸς ἡγεμονόπαιος, ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς χώρας διαγγέλματι του, νὰ καταστήσω τὴν Ελλάδα πρότυπον βασιλείου ἐν

¹ Ιδε σελ. 151